

OPRAVDOVÝ KREŠŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.

Predplatná cena:

Na celý rok	4 kor. — hal.
Na pol roka	2 „ — „
Na štvrt roka	1 „ — „

Jednotlivé číslo 6 halierov.

Vychodí každú nedeľu.

Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNYÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
VI. okr., Aradi-utca 14.

Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
Nevyplatené listy sa neprijímajú.

Malý zákerník.

Jednomyselnosť liberálnej strany.

Silná jednomyselná liberálna strana je trňom v oku tým, ktorí by radi v mutnom lovit, a ktorí by sa radi k moci dohrabali. Proti jednote liberálnej strany stávaly sa a aj sa stávajú nápady s viac strán.

V prvom rade nepríležitá je terajšia silná liberálna strana ľudákom. Táto nová politická strana, sotva že vyšla z vankúška, už by rada byť pánom v krajine. Je síce pravda, že v rodine deli bývajú pánmi, ony rozkazujú každému a im nik. V tomto sa ale detský vek žijúca ľudová strana nerovná deťom, lebo, buď Pánu Bohu chvála, ľudová strana nikde nenie pánom a ani nikomu nerozkazuje. Žeby rada rozkazovať, to aj sama uznáva. A od vôle väčšia je v nej len nedočkavosť, netrpezlivosť, ktorou sa moci domáha.

Ale ačkoľvek ľudová strana sotva vyšla z vankúška, predsa dokazuje takú prešikanosť v rozširovaní chýrov o nesvornosti liberálnej strany, jakú by človek skutočne nebol očakával od tak mladej strany. Bez toho, aby bol čo i len najmenší obláčok nesvornosti vzkršol medzi členami vládnej-liberálnej strany, ľudárske časopisy obdivu hodnou síkvnosťou vedely a vedia písať celé dlhočizné články o mrákavých nesvornosti, ktoré sa vznášajú nad liberálnou stranou. Ľudárske časopisy hlavne radi sa rozpisujú o tom, že v liberálnej strane badať viac krúžkov. Tak spomínajú Tiszovský, Bánffyovský, ďalej krúžok katolíkov, krúžok evanjelikov. A o týchto krúžkoch hovoria, že každý z nich má svoje osobné ciele a že čaká len na vhodnú príležitosť, aby mohol verejne vystúpiť do boja za svoje osobné ciele. Hlavne o tom vedia mnoho diskutovať, jak nespokojní sú s Kolomanom Széllom tí členovia liberálnej strany, ktorí prišli do snemu pod barónom Bánffym, a ktorých jednoducho Bánffyho husármi menujú.

O týchto Bánffyho husároch rozprávajú podivné veci. Ľudárom sníva sa o tom, že sa títo Bánffyho prívrženci po celej krajine organizujú a že chcú pri budúcich voľbách vystúpiť čo osobitná parlamentárna strana a že chcú Szélla zbukatovať, lebo že sa im nepáči jeho vláda, vláda to: zákona, práva a spravodlivosti. Takéto a týmto podobné chýry roztrusujú ustavične, ufajúc sa, že

sa im týmto podvodom podarí v liberálnej strane zasiať semeno nesvornosti.

Ale nielen ľudári podrývajú svornosť a jednomyselnosť liberálnej strany, nápady robia sa na ňu najnovšie aj s inej strany. Nedávno povstal nový politický denník «Magyar Szó» zvaný, ktorý tuho napáda ministerského predsedu Szélla, predstavujúc ho v takom svetle, jako keby jeho liberalismus nebol opravdový. Ba nielen že menovaný časopis do pochybnosti berie liberálne smýšľanie ministerského predsedu, lež do prosta predstavuje ho jako takého, ktorý sa dá viesť katolíckym duchovenstvom a práve preto do boja vyzýva protestantov proti terajšej vláde. Cieľom tohoto upodozrievania nenie nič iné, jako štvanie protestantov proti katolíkom a naopak. Je pravda že vodcovia protestantov rázne sa ohlásili proti tomuto nemiestnemu huckaniu, a vyzvali veriacich, aby neverili týmto zvodným slovám a aby sa nedali zviest k nenávisti a zášti proti spolubratom katolíkom.

A huckania časopisu «Magyar Szó» tiež odzneli bez toho, aby boly zanechaly po sebe hlbšie stopy. Keď ale aj nezanechaly makavé stopy, nenie nemožné, že v hlbke srdca nezostal kde-tu trň nedôvery, ktorú by protestanti mohli prechovávať proti terajšej liberálnej vláde a tak celistvosť nerozdielnosť jej mohli oslabiť, narušiť. Práve preto, aby sa raz navždy nad slnce jasnejšie dokázalo, že liberálna strana čo múr pevne stojí pri svojom vodcovi, a aby sa dokázalo, že v tej veľkej liberálnej strane nepanujú žiadne vedľajšie záujmy, lež že členov jej spojuje v nepretržitelnú reťaz jedine čistá zásada liberalismu: na pondelkovom zasadnutí liberálneho klubu členovia liberálnej strany pripravili ministerskému predsedovi, čo vodcovi jej skvelú ováciu. Štyria rečníci ubezpečili ministerského predsedu o nezlomnej dôvere liberálnej strany k nemu.

Traja z týchto rečníkov boli dávni členovia liberálnej strany, štvrtý ale bývalý člen národnej strany. Dávni členovia liberálnej strany práve tak úprimne napomáhali ciele baróna Bánffyho, jako teraz celou dušou a úprimnou dôverou podporujú Szélla. Liberálna strana neprevádzala nikdy a ani teraz neprevádza osobnú politiku; jej členov

nedrží pohromade tá lebo oná osoba; nespojuje ich spolu nejaký osobný zisk: lež čo ich spolu drží vo veľkom tábore slobodomyselnosti, to je jedine zásada liberalismu. Pred Széllom niesol zástavu liberalismu barón Bánffy, a tak prirodzené je, že liberálna strana pri boku jeho bojovala, teraz ale zástavu túto prevzal Széll a tak členovia liberálneho tábora s ním bojujú proti nepriateľom liberalismu.

Nebolo síce zapotreby, ale nebolo ani zbytočné, že aj jeden člen bývalej národnej strany ubezpečil ministerského predsedu, že celá liberálna strana nezlomne dôveruje v ňom. O bývalej národnej strane právom nikto nesmie predpokladať, žeby ju boli pri vstupe do tábora liberálnej strany nejaké vedľajšie ciele viedly. Jakkákoľvek členovia bývalej národnej strany prekročili prah liberálneho klubu, vonku nechali všetky vedľajšie myšlienky, so sebou dnu vniesli iba predsavzatie, že budú nezištne bojovať s dosavadnými bojovníkmi za ciele liberalismu.

Tieto úprimné ubezpečenia so strany celého liberálneho klubu o nezlomnej dôvere a to ubezpečenie ministerského predsedu, že sa od zásad liberalismu ani na piat' neoddieli, snáď dostačia, aby nepriateľov liberalismu presvedčili, že liberálna strana je jednomyselná, jednotná a nezlomná v dôvere k terajšiemu vodcovi svojmu Kolomanovi Széllovi.

Slovo k rodákam.

Čo figel, to groš. Tak uvažoval známy páter Mikuláš Lepsényi, keď nasnoval plán utvorenia takej strany, ktorá by moc a slávu, výhody a osoh donášala a zabezpečila predne jemu, potom stavu, ku ktorému on patrí a konečne aj jeho cirkvi. Prvý figel sa mu daril; doniesol mu groše. Tromi plátkami, ktoré v rečiach: maďarskej, slovenskej a nemeckej započal vraj pre ľud vydávať, naplňovalo sa jeho bezodné vreco, stal sa domovým pánom. Úspech a hmotný zdar narobil mu priateľov z pomedzi takých, z ktorých jedni bažili po hmotných výhodách, druhí ale po moci a sláve. Rodom, povahou, smýšľaním a náhľadmi cele rozdielne spoločenské vrstvy sa spojily, aby vzájomnou podporou dosiahli každý to, po čom mu srdce priahne.

Čtíbažní kňazi na čele s opátom Molnárom a zapomenutí magnáti pod vodcovstvom Ferdinanda Zichyho pripojili sa k prefíkanému pátrovi,

koristili z jeho chytralosti a utvorili ním «ľudovou» pokrstenú, vlastne prekrstenú stranu. Ani najmenej nemýlilo ich, a nerobili si z toho otázku svedomia, že už sám ich názov je falošný, lebo bezzákladný a prázdny. Ľudia, ktorí pospolitost za nič nemajú, ktorí túže len za podnož a služobníctvo držia, ktorí ledva že prijmu pozdrav pospolitého človeka, tým menej žeby sa s ním pustili do reči: tí započali hlásať, že sa oni zaň obetujú, že sa oni s ním stotožňujú a to vraj cele «bezzistne.»

Toto sú staré a otrepané veci a tak mnohému z vás, rodáci moji, napadne myšlienka, že prečo ich poznovu spomíname? — Má to svoju príčinu. Je to základ, ktorý poznať je potrebné, aby sme tým makavejšie zbadali rozdiel jestvujúci medzi heslami a skutkami ľudárov.

Oni vraj bezzistne obetujú sa za ľud; neziadajú, nehľadajú a neočakávajú pre seba nič, a len všetko pre ten úbohý, opustený, trýznený a zničený ľud. Vskutku sľachetné by to bolo smýšľanie, keby len bolo pravdivé — ale «horká ich brindza».

Od viac rokov stál na čele ľudárov opát Molnár; on so svojimi prívržencami v boji opozície proti bývalému ministerskému predsedovi Desiderovi Bánffy tiež pripojil sa k onému dorozumeniu, paktomom nazvanému, ktoré s jednej strany v mene liberálov utvoril Koloman Széll, s druhej strany ale v mene svojich strán povereníci strán opozicionálnych. Paktum toto zadržaly opozicionálne strany ešte aj tie, ktorým to ohľadom ich štátoprávneho stanoviska aj veľmi ťažko padlo a do istého času pridržali sa ho aj ľudári týmbož, že im to snadným bolo, lebo stojac tiež na základe vyrovnania z roku 1867., od liberálnej strany ich len požiadavka revízie cirkevno-politických zákonov delila. Následkom toho oni pri prizvukovaní požiadavky revízie často prizvukovali slušný smer Széllovej politiky, tešili sa nad tým, že Apponyiho národná strana vlúčila sa do prevažnej liberálnej strany; slovom vítali aj oni nový systém skrz Szélla prevádzaný, a dňa 26. apríla vypovedali mu vojnu na život a smrť a to jedine preto, že opát Molnár neostal ostrihomským kanonikom.

Nuž hľa, takto vyzerá tá vychýrená «bezzistnosť» ľudárska, ponevác smerodajní činitelia súčasieho, hodnejšieho a zasluženejšieho kňaza našli a obdarili kanonictvom ostrihomským, a z defatského strachu nepostavili ta opáta Molnára: to je vraj akýsi nevidaný a neslýchaný «cirkevno-právny úraz.» Tak to v 99. čísle «Alkotmány» nazvali. A nie tomu dávno, kde sami tvrdili, že opát Molnár stojí s telom i s dušou v službe ľudovej strany, túže za žiaden výhľad neopustí, a

nič neprijme, čo by ho v jeho nesmiernej činnosti hárs ako málo hatilo. A dnes už žičou a blatom hádže na ministerského predsedu, že ako sa opovážil vynechať Molnára z kanonictva. Nazýva ho Pilátom, ktorý sa vraj slepo musí podriaďiť strane, vypovedá mu boj a straší ho súdom ľudárov. Žiaľ a pomsta kričí z článku kresťanského pisárika. Plače, horekuje, rozhadzuje sa, vyhráza a straší. Čo ho tam po krajine, nevidí už ani biedu ľudu, ba ani sám ľud, nedbá na dane, na voľby a voličov, necíti len bôľ a hnev, že ľudár nezostal kanonikom. Čo ho tam po tom, že opát Molnár dávno ba snáď nikdy nebol kňazom dľa povolania, lež agitátorom a politickým kortešom, on len to vidí, že Molnár je ľudár a ako taký má, smie a musí požadovať všetko: česť, slávu, pozdviženie, výhody a výsady. Lebo ľudár je vraj «bezžistný.»

Nuž veru my chápeme ten žiaľ, veď tak sa už skutočne nedá byť ľudárom, bratrickovať sa a snáď aj bozkávať pri shromaždeniach a voľbách s tým opovrhnutým, úpískaným ľuďom, keď za všetko namáhania chudáci nemôžu byť ani kanonikami a biskupami, ani hlavnými županmi a ministrami. Za čo a na čo sa majú rozhadzovať a búriť, keď sa ich ani len ministerský predseda nezľakne a im všetko, čím vládze, nerozdá.

Nuž tak, námahy kresťanských (?) politikov tedy ta smerujú, aby kňazskí členovia zostali cirkevnými hodnostármi, statkári tisícami jutár poľa vládnúci obsiahli zníženia pozemkovej dane a ľud ten nech platí a bude rád, že kňazia a magnáti si ho aspoň povšimnú.

Toto skusujeme zo skutkov ľudárov a keď oni v slovách opatrní a neúprimní sú, predsa nie sú v stave prekaziť, aby sme pozorujúc pilne ich činy a pokračovania, nenahliadli im do karát a nepoznali ich v ich úplnej nahote.

Poznanie toto bude nám k osohu.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Ovácia ministerskému predsedovi. V pondelok večer miestnosti liberálneho klubu boly svedkom peknej domácej slávnosti. Predseda klubu barón Podmaniczky svolal členov liberálnej strany k porade, aby z príležitosti otvorenia štvrtej sessie snemu kandidovala so svojej stránky za podpredsedov, zápisníkov a do jednotlivých výborov. Túto príležitosť použilo viac popredných členov liberálnej strany k tomu, aby klub pripravil ministerskému predsedovi ováciu a ubezpečil ho o nezlomnej dôvere. Keď sa ministerský predseda o tomto úmysle dozvedel, usiloval sa patričných odhovoríť, hovoriac, že

je on aj bez tejto ovácie ubezpečený o tom, že celá liberálna strana je jednomyselná a dôveruje v ňom. Patriční ale neupustili od predsavzatia, lež pripravili ministerskému predsedovi peknú ováciu.

V pondelok večer priestranné miestnosti liberálneho klubu boly preplnené vyslancami a inými členami klubu. Keď ministerský predseda vstúpil do siene, bol hlučným éljenovaním prijatý. Jasná sa éljenovanie utišilo, ujal sa slova Gábiel *Daniel*. Uplynutá sessia — hovorí — bola veľmi vážna v živote našej strany. Behom tej sessie splynula v jedno liberálna strana a prestala oheň nápadov, namerených proti jej celistvosti. K tomuto potrebné sily čerpala z dvoch prameňov. Jeden je zásadný základ strany, totižto slobodomyselnosť, druhý ale vodca strany. Terajší vodca strany bol už aj predtým jedným z vývodiacich členov strany a už aj vtedy požíval dôveru strany. Dôvera v neho nepotrebovala posilnenia. Dôvera táto je natoľko silná, že víťazne bola vstave vzdorovať a aj na budúce bude vzdorovať nápadom namereným proti jej celistvosti. Navrhuje, aby porada vyslovila, že je strana jednotná, a že nezlomnú dôveru prechováva proti terajšiemu svojmu vodcovi, proti ministerskému predsedovi. (Všeobecné éljenovanie.)

Zápalisté reči povedali ešte *Albert Berzeviczy*, *Gejza Makfalvay* a *Jozef Kristóffy*, ktorí všetci prizvukovali jednomyselnosť strany a nezlomnú dôveru v ministerského predsedu. Nato sa ministerský predseda poďakoval vrelými slovami za ováciu a znovu prizvukoval, že od zásad liberálnej politiky nikdy a nikomu k vôli neodstúpi a že cíti, že s liberálnou stranou v jedno sriastol.

Po reči ministerského predsedu shromaždenie jednohlasne prijalo návrh *Danielov*, načo sa prešlo ku kandidácii.

Svolanie delegácií. Úradný časopis „Budapesti Közlöny“ priniesol v utorok kráľovské rozhodnutie, ktorým delegácie svoláva na 12. mája do Budapešte.

Ministerský predseda vo Viedni. Ministerský predseda Széll odcestoval v pondelok do Viedne, aby kráľovi referoval o bežných politických záležitostiach prv než odcestuje do Berlína. Széll radil sa vo Viedni aj s rakúskym ministerským predsedom, taktiež aj s ministrom zahraničia grófom Goluchowskim. V utorok večer vrátil sa nazad do Budapešti.

Vojenské cvičby a poľní hospodári. Je známo, že sa vyskytlo mnoho ponôš proti tomu, že na vojenské cvičby (*waffenübung*) práve vtedy povolávajú rezervistov zaoberajúcich sa s poľným hospodárstvom, keď je najviac práce na poli. Keď tento čas rezervisti ztrávia na vojenských cvičbách, tak roľníci trpia tým veľkú škodu a poľní robotníci prídu o najlepší čas ku zárobku. Minister orby *Ignác Darányi*, ktorý tieto ponosy vzal do ohľadu, teraz upovedomil právomocnosti a hospodárske spolky, že spoločný minister vojny po poradách s uhorským ministrom honvédstva urobil také poriadky, že poľných gazdov a pri poľných hospodárstvach zamestnaných robotníkov nakoľko možno na vojenské cvičby

pozvú len v takom čase, keď pri poľných prácach, jako je oranie, siatie a žatva najľahšie možno sa bez nich zaobiť.

Nový ostrihomský kanonik. Vymenovaním grófa Karola Csákyho za vacovského biskupa uprázdnilo sa jedno kanonické miesto v ostrihomskej kapituli. O toto miesto viedol sa tuhý boj. Ľudári použili všetok vplyv, ktorý len mohli použiť a robili nátlak na vládu, aby na toto uprázdnené miesto predostrela kráľovi k vymenovaniu Jána Molnára, známeho ľudového vyslanca a bývalého predsedu ľudovej strany. Ale veru ľudári napriek všetkému namáhaniu prepadli so svojim kandidátom, lebo vláda nepredostrela k vymenovaniu Molnára, lež Medarda Kohla, sekretára primasovho, ktorého kráľ aj za ostrihomského kanonika vymenoval, keď mu pápež už prv dal povolenie, že môže vystúpiť z benediktinského rádu a prejsť k svetským kňazom.

Časopis ľudovej strany „Alkotmány“ zvaný za toto zle-nedobre hromží na vládu. Vláda pravda preto pokojne spí a ani najmenej sa nedá hatiť v svojich plánoch, lež kráča vytknutou cestou.

Filiálky rakúsko-uhorskej banky. Správa rakúsko-uhorskej banky posledne uzavrela, že v Uhorsku založí 10 nových filiálok, z ktorých dve budú založené na Horniakoch, asíce v Baňskej Bystrici a v Nitre.

Z južnej Afriky. Na bojišti afrikánskom čudno to vyzerá. Ohromná sila Angličanov nevie nič dokázať, nečinne hľvie na jednom mieste. Hlavný vodca Roberts vyslal bol asi 40.000 vojska s tou úpravou, aby zajali tú búrsku čatu, ktorá obliehala mesto Vepener. Ale 40.000 Angličanov vrátilo sa nazad k Robertsovi s tou smutnou správou, že sa im Búrovia pekne-krásne vykľzli a nevedia, kde sa utiahli. Tomuto podobné nezdaru jedno za druhým prenasledujú anglickú armádu, ktorá napriek svojmu obrovskému počtu a neslýchanej presile nevie si rady dať s Búrmami.

Hlavný vodca búrskej armády generál Botha na dobre opevnenom mieste čaká nápad Angličanov. Lenže Angličanom nechce sa jakosi pustiť do rozhodného boja, obávajú sa nezdaru a tak generál Botha, tak sa zdá, bude ešte dlhý čas čakať na nápad.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 25. apríla. Dnes vybavil snem celú kopu prosieb proti falšovaniu vína, proti povýšeniu kvóty, za povýšenie platu verejných úradníkov, proti fyloxere, proti šreniu sa pitia pálenky, proti dovážaniu vína z Talianska atď. Dišputa rozriadla sa pri tej prosbe komárňanskej stolici, v ktorej žiada, aby zo zákona o súdení kúrie vo volebných záležitostiach vynechané boli tie paragrafy, ktoré sa vzťahujú na úmrtie a zaopatrenie voličov.

Referent gróf Anton Forgách hovorí, že prosbu túto nemožno vážne brať, lebo ten zákon, proti ktorému za-

dala prosbu komárňanská stolica ešte ani nevstúpil do života a tak sa ani nemohlo dokázať, či zodpovedá cieľu alebo nie.

Franc Thaly je tiež zato, aby napájanie voličov nebolo zákonom dovolené. Volebné právo je najsvätejšie právo, a jestli že právo toto neprevádzajú občania z vlasteneckosti, ani sú ho nie hodní. Neslobodno tedy poskytnúť príležitosť k tomu, aby voličia zákonne mohli požadovať napájanie, navrhuje tedy, aby prosba bola vydaná vláde.

Ján Rudocza: Všetci si želáme čisté voľby, práve preto bol vyneseny zákon o súdení kúrie vo volebných záležitostiach. Není zato, aby zákon tento bol reformovaný prv, než vstúpi do života.

Ministerský predseda Széll nedrží za dobré, aby ten zákon, ktorý bol vyneseny proti nadužívaniu, bol zmenený prv, než je vyprobovaný. Jestli sa v živote dokáže, že zákon potrebuje opravy, vtedy bude tiež zato. Ján Molnár tiež tvrdí, že tieto ustanovizne zákona sú podplácanie. Franc Kossuth narádza, aby snem vyslal zvláštny odbor, ktorý ustáli, čo môže dať kandidát voličom pod titulom zaopatrenia.

Snem nariadil, aby prosba bola uložená do archívu snemu.

Zatým sa prešlo na odpovede na jednotlivé interpellácie.

Ministerský predseda Széll odpovedal na interpelláciu baróna Židmunda Perényiho v záležitosti biedy v Ugoči, ubezpečiac snem, že cieľom ulavenia vyskytnuvšej sa biedy poriadky byly hneď porobené.

Minister pravosúdia Plósz odpovedal na interpelláciu Zmeskalovu v záležitosti údajnej rituálnej vraždy v Námestove. Minister si dal predostrieť všetky písma pofahujúce sa na túto udalosť a na základe týchto hovorí, že dosiaľ není ustálené, či Janko Črechlan padol v obeť vraždy; z vyšetrovania dosiaľ s celou istotou zistilo sa to, že možnosť rituálnej vraždy je vytvorená. Na interpelláciu Zmeskalovu nebolo potreby, lebo aj bez tej sa vyšetrovanie riadne a prísne previedlo.

Zoltán Zmeskal osvedčuje sa, že ani on neverí v rituálne vraždy, ale pritom všetkom odpoveď ministrova ho neuspokojuje.

Ten samý minister odpovedal aj na interpelláciu Karola Kálmána v záležitosti urazenia desatoro prikázaní. Minister hovorí, že tí dvaja kupci, ktorí desatoro prikázaní použili za reklam, zneuctili síce desatoro prikázaní, ale nezhanobili tieže.

Bolo ešte aj viac odpovedí na menej významné interpellácie, s čím bolo zasadnutie skončené.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 26. apríla. Dnes sa sišli vyslanci k zasadnutiu len preto, aby počuli kráľovský reškript, ktorým kráľ zatvára tretiu sessiu v novembri roku 1896-ho zvolaného snemu a na 30. ho apríla svoláva štvrtú sessiu. Po prečítaní kráľovského prípisu bolo zasadnutie zakľúčené.

Zasadnutie snemovne magnátov dňa 26. apríla. Aj magnáti vydržovali dnes krátke zasadnutie, na ktorom bol prečítaný a v známosť vzatý kráľovský reškrípt, ktorým sa tretia sessia snemu zatvára a štvrtá otvára 30. tým aprílom.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 30. apríla. Na dnešnom zasadnutí prečítaný bol kráľovský reškrípt, ktorým sa otvára štvrtá sessia snemu, načo predseda navrhol, aby snem podpredsedov a zápisníkov taktiež aj

členov jednotlivých výborov v utorok volil; s tým bolo zasadnutie skončené

Dnes vydržovali krátke zasadnutie aj magnáti, kde bol tiež prečítaný kráľovský reškrípt, otvárajúci štvrtú sessiu snem.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 1. mája. Dnes boli vyvolení podpredsedovia a zápisníci snemu a zostavené boli jednotlivé výbory, načo sa potom vyslanci rozišli.

Roztúženie.

Tečie jarčok, — bez ustania

Dňom i nocou v diaľ sa náhli —

Kvety brehov nezdržia ho,

Bárs by ako po ňom práhly;

Vlnka sa za vlnkou valí:

Čo ju tisne, čo ju zenie?

Sudba je to, nie chuť vlastná,

Nectnosť, a nie prenáhlenie.

Tak sa mňa, mení všetko,

V minulosť tak letia doby:

Len pamiatka sa vždy zmáha

A množia sa, rastú — hroby.

Sláva slávných predkov hynie,

Znak činnosti jejich klesá:

Nad rumami dávnych hradov

Orol vytáča kolesá.

Mínajú sa — ideále,

Mizne ráznosť, zápaľ chladne:

Na površí ľahké zbožie,

Drahokamy skryté na dne.

Smutné zjavy prítomnosti

Len zväčšujú srdca rany:

Kde vífazi predtým vládli,

Pasú sa tam dnes — barany.

Vláda.

Nedávno sa previedly po celej krajine voľby obecných predstavenstvi, pri ktorých boli sice z väčšej čiastky predošli predstavení vyvolení, miestami ale aj noví boli postavení na čelo obcí. Túto okolnosť použijeme k tomu, aby sme v krátkosti predniesli povinnosti predstavených, asice robíme to nielen preto, aby sa predstavení obcí mali príležitosť poučiť o týchže, lež robíme to aj preto, aby aj obyvatelia jednotlivých obcí znali, čo môžu požadovať od predstavených obcí, aby záležitosti obce boli v poriadku vedené, jedným slovom, jaké práva majú obyvatelia voči predsta-

veným, a jaké povinnosti majú predstavení oproti vrchnosťam, proti obci a proti obyvateľom teže.

Abý sme ale mali jasný pochop o tom, v jakom pomere stoja obce k tým vrchnosťam, ktoré nad nimi stoja, taktiež aby sme poznali, ktoré sú vlastne tie vrchnosti a kruh ich činnosti, jedným slovom aby sme poznali zaokrúhlene beh celej administrácie, musíme začať od hlavy, totižto od vlády, ktorá v mene kráľa riadi celú krajinu, a ktorej sú všetky úrady a vrchnosti podrobené. Práve preto prv než v krátkosti predniesieme to, čo chceme povedať o povinnosťach a právach

obecných predstavených, oboznámime naše ct. čitateľstvo najprv s tým, z koho pozostáva vláda a čo patrí ku kruhu činnosti jednotlivých ministerstiev; zatým rozpovieme to, čo je nevyhnutné vedieť o stoličnej správe a len zatým prejdeme na tie telesá, ktorých súhrn tvorí štát, totižto obce.

Krajinská vláda, alebo zodpovedné uhorské ministerstvo je doplňujúcou čiastkou krajinského snemu a čo taká stará sa o to, aby zákony boli v platnosť uvádzané a vedie krajinskú administráciu. Následkom tohoto má právo vydávať nariadenia, ktoré ale nesmú stáť v protive s krajinskými zákonami, ďalej má právo všetky krajinské vrchnosti zaopatriť potrebnými úpravami. Jedným slovom povoláním vlády je — jako to už aj jej názov ukazuje —: aby krajinu konštitucionálne, k blahu a dobrou národa, spravodlivo, statočne a vlastenecky spravovala.

Na čele vlády stojí ministerský predseda, ktorého kráľ vymenúva z tej snemovej stránky, ktorá je vo väčšine.

Ostatných ministrov vymenúva kráľ na odporúčanie ministerského predsedu.

Ministri, ktorí sú obyčajne aj vyslancami, majú právo v oboch snemovňach zasedať a prehovoriť, a jestli sú vyslancami, aj hlasovať.

Uhorská zodpovedná vláda okrem ministerského predsedu pozostáva z deväť odborných ministrov, ktorí sa zvykli buď pod predsedníctvom kráľa alebo pod predsedníctvom ministerského predsedu radíť o krajinských záležitostiach a o tých zákonoch, ktoré vyžaduje prospech krajiny.

Kruh činnosti jednotlivých ministrov rozprestiera sa vo veľkom na nasledujúce.

Ministerský predseda, čo hlava vlády, v mene tej zasiela predostrenia jak ku kráľovi, tak aj k snemu a upovedomuje kráľa a snem o stave krajiny.

Minister pri boku jeho veličenstva sprostredkúva vybavenie tých záležitostí, v ktorých rozhoduje kráľ. Predostiera kráľovi predostrenia vlády ohľadom udelenia zemianstva, udelenia nejakého vyznačenia a sprostredkúva dopisovanie s cudzozemskými vrchnosťami.

Minister vnútra dohliada na správu a gazdovanie stolíc a obcí. Ku nemu patria sirotské záležitosti, zdravotníctvo a staranie sa o chudobných; ďalej patrí pod ministra vnútra polícia, žandári, spolky, vydávanie passov do cudzozemska. Minister vnútra nariaďuje krajinské voľby.

Finančný minister manipuluje krajinské príjmy a výdavky; dane; k nemu patria dane a monopoly (dohán, soľ). On sostavuje krajinský rozpočet a pod neho patria všetky finančné úrady.

Minister verejnej výučby a náboženstva vedie záležitosti vyučovania a náboženstvi. Na jeho

predostrenie vymenúva kráľ rímsko-katolíckych a grécko-katolíckych arcibiskupov, biskupov, opátov, prépoštov a kanonikov. Pod neho patria školdozorcovia.

Minister pravosúdia povinný je starať sa o to, aby v krajine bola každému pravda prislúhovaná.

Minister obchodu riadi železnice pošty, krajinské cesty, dozerá na to, aby zákon o priemysle bol zachovávaný; dohliada na kupecké a priemyselné komory. Udeľuje právo vydržiavania jarmokov.

Minister orby dohliada na krajinské poľnohospodárske ústavy, pod neho patria vodné cesty, regulovanie riek.

Minister honvédstva. K nemu patria všetky na domobranu pohľadujúce sa záležitosti, on nariaďuje assentírky.

Horvatský minister je prostredníkom medzi kráľom a horvatskou vládou.

DOPISY.

Z púchovského okresu z pod hôr.

Vysokostený pán Redaktor!

Prosím o laskavé uverejnenie nasledujúcich pár riadkov. Veľmi málo dopisov čítal som ešte v tomto časopise z našej doliny, preto chytám pero do ruky, aby som niečo sdělil et. čitateľom.

V 16. čísle bol uverejnený jeden dopis z Mestečka, poneváč ale nebolo doložené, z ktorého Mestečka, či totižto pri Púchove a či kde, tak som nebol na čistom ohľadom toho, odkiaľ dopis pochodí. Že Mestečko, z ktorého dopis bol poslaný, nemôže byť iné, iba Mestečko pri Púchove, o tom ma ujistil obsah dopisu. V tomto Mestečku majú totižto takého rychtára, ktorý je tej chvály hoden, čo tam bola uverejnená. Milým čitateľom môžem aj jeho meno sdělíť, je to Ján Pajtáš mnohému svetu známy človek.

Aj tu sme už mali assentírku 18. apríla, v ktorej dost mladíkov odobrali, ale aj musím pochváliť našich toho roku odobraných rekrútov, lebo sa poriadne zdržali, nie tak ako po iné roky; pri tichosti prišli domov, nie s bitkou jako sa to po iné roky stávalo. No, nech im len Pán Boh aj ďalej pomáha a nech sa aj ďalej tak spokojne chovajú a nech osožne využijú už ten krátky slobodný čas.

Iného tu tak nič nového nemáme, svet si tu spokojne žije, každý pri svojej práci, každý sa usiluje čím skorej jarnú prácu zakončiť, keď nám milostivý Pán Boh ráčil času dopriať; veď už aj tak je každý so všetkým oneskorený následkom zimy a dažďov; len keby Pán

Boh teraz už nedal mrazu, lebo ovocné stromy sa veľmi pekne stroja do kvetu, a my sa ovociu najviac ťfame, lebo z toho tnnajší roľníci môžu najviac peňazi zobrať.

Srdečne pozdravujem všetkých čitateľov tohto časopisu.
S úprimnou úctou S. G.

BESEDNICA.

DIŽ O B A.

— No Anka, dieťa moje drahé, teraz je ale skutočne tu čas, aby si prestala pracovať. Keby len vedela, že vlastne prečo sa ustavične toľko namáhaš, toľko trápiš s tým vyšľvaním? Veď buď Bohu dobrotivému chvála, máme všetko čo potrebujeme, prečože by si si mala pre pár groší kaziť oči a ruky, skutočne, veru neviem prečo!

Anka na okamih položila svoju ručnú prácu na stôl a odišla ku svojej matke sediacej pri okne. Položila svoje ramená na jej slabé, sklonené plecia a objala ju.

— Ale, drahá mamička, či sa ty vždy už len o mňa obávaš. Veď je mne tá malá práca zábavou a skutočne takto pripravím si veľkú radosť, ty si to nevieš ani predstaviť...

— Ale!

— Veru áno, a mne preto nechýbje nič. Dobre je to, keď človek zavčas privykne k práci, aby potom vedel na svojich nobách stáť.

Stará Hrabková pokrútila hlavou.

— Nie, dieťa moje, nie. To je pre teba predsa len pri mnoho, to ti zaškodí. Pre tú prácu celkom vypadneš z toho kruhu, do ktorého patíš. Dostaneš sa do takého sveta, ktorý je nie pre teba. Veď si už mohla spozorovať i sama, že tvoje priateľky jedna za druhou vystávajú z nášho domu.

— Ale drahá mamička, veď je to nie mojou chybou.

— No predsa, predsa. Ony nemôžu prichodiť k tebe! Ony sú všetko dievčatá z dobrých domov — a keď ty na každý pád chceš pracovať do obchodov a chceš zarábať peniaze — nuž pravdaže nemôžu prísť ku tebe; to by sa protivilo postaveniu ich rodičov.

— No ak je to príčinou, že nechodia ku nám, tak nech len doma zostanú.

A tvár mladej devy sa zapýrila.

— Lebo jestli len preto vyhybujú nášmu domu, že pracujem, tak musím riecť, že sú sprosté húsky. Nechcem ich síce urážať, veď som dosavád bola zadobre s nimi. Praca nenie hanba, ale jestli ony prácu predsa považujú za hanbu, tak práve ony sú nie hodné mojej spoločnosti.

A rozčulene začala chodiť hore-dolu po chyži. Stará jej matka za ňou krivkala a tíšila ju:

— Veď len uváž, moje dieťa! Veď som ja to nemyslela zle! Ale pomysli, že tvoj otec bol sudcom pri sédrii, z jeho priateľov ešte i dnes nás mnohí navštevujú. A keď by niektorí z jeho mladších známych požiadal o tvoju ruku? Ale keď by zvedel, že pracuješ do obchodov, beháš za prácou a ponúkaš sa, nuž zaiste by si ta nepojal za manželku. Človek vždycky musí mať ohľad sám na seba.

Anka záporne pokrútila hlavou.

— Nerozumiem to, nerozumiem. Ja v tom, že pracujem, nevidím nič zlého a myslím, že by sa muž mohol len radovať, keď sa jeho manželka rozumie niečomu. Nerada o tom hovorím, ale vy, mamička, sa dobre pamätáte, v jakom ťažkom položení sme boli vtedy, keď náš otec chorľavel a celý jeho plat vydávali sme na lekárov a na apatieky. Veru len bôľ a ustavičné starosti uložily ho do hrobu. A teraz keby si ty nedostávala tú malú pensiu a keby Janko nedostával štípendium, nuž veru by sme sa boli museli zrieknuť dosavádneho pohodlnejšieho života a boli by sme sa museli prichytiť všetci nejakej práce.

— Veď, áno, áno, dieťa moje — to je to! Smutne by to bolo vyzeralo s nami, ale práve preto, že náš dobrotivý Boh zachránil od toho nešťastia a že Janko musel tak mnoho postrádať všetkého toho, čo jeho vrstovníkom pripravovalo radosť a potešenie, hovorím, práve preto by si nemala obťažovať naše postavenie.

— A... a... dlžoba, ktorú zanechal otec? — pýtala sa deva ticho.

— Áno, tú musí Janko čím skôr vyplatiť, ako dostane zamestnanie... Ostatne, veď Petrovský, náš veriteľ, od mladi bol vždy dobrým priateľom nášho otca a o dlžobe nikdy neprehovoril ani slova, pokým žil otec.

— Nie, to je isté, lebo mu bol dobrým priateľom. Ale keď zomrel, však vieš mamička, že svojho syna Petra nezanechal v takých dobrých pomeroch, jako sa to vôbec myslelo. A keby teraz jeho syna tá požička hatila v napredovaní...

— Anka...! — Oči starej ženy zalialy sa slzami. Deva prestrašená priskočila ku nej. Veď ona nechcela pohnúť matku ku plaču, oh nie, svoju matku, ktorá je taká dobrá...

Začala ju prehovárať, hladila jej šedivé vlasy, stískala ruky. Ľutovala, že sa pre ňu rozsmútila. V tomto okamihu bola by jej všetko sľúbila, čokoľvek by bola od nej žiadala.

Ale na to neprišla reč. Celá izba sa otriasla, s takým hurtom vstúpil niekto do chyže.

— Mamička, mamička, už mám zamestnanie!

— Janko!?

— Áno, mamička, už mám zamestnanie. Vymenovaný som za úradníka do ministerstva premávky a to s pekným platom. Dostanem tisícpäťsto zlatých ročite. No, teraz začneme iný život, teraz si už môžeme niečo dovoliť. Dost dlho trvala doba postrádania všetkého.

A pokým rozpovedal všetky svoje plány, čo a ako bude u nich teraz, celý rozčulený radosťou chodil hore-dolu po chyži. V tom jeho zrak padol na ručnú prácu Anky na stole. Pomaly zdvihol jemnú výšivku a opäť položil na stôl:

— Ale, Anička moja, teraz s týmto už prestaneš.

— Aj ty to hovoríš, Janko?

Janko myhnuť plec a riekol:

— Hja, nenie inak.

Deva pristúpila ku nemu:

— Janko, nuž či si už zabudnul, jakú pomoc sme mali z tej práce? Čo všetko sme si z toho zaopatřili a nemuseli sme našu mamičku obťažovať?

Janko bol v rozpakoch a dlho váhal s odpoveďou. Potom chytil sestru za ruku a úprimne pozrel jej do očí.

— Anka! Nepracuj viacej. Ja som teraz úradníkom a musím dbať o chýr našej rodiny. Tvoja práca by ma hatila v napredovaní.

Starena ticho vyšla do kuchyne. Brat a sestra zostali samotní. Ale keď o polhodiny zasadli si okolo stola k večeri, Anička bola už v lepšej nálade a sľúbila, že prestane pracovať za peniaze. Nechá prácu, ktorá jej od smrti otca bola jediným potešením.

Večer nevedela usnúť, bolelo ju srdce, jej poduška od slz bola vlhká. Na druhý deň zanesla hotovú robotu do obchodu a novú neprijala. Ale po zpiatočnej ceste, ktorú predtým vždy konávala s pozdvihnutou hlavou, s blaženým pocitom v srdci, teraz šla zronená s hlavou ovesenou.

Odišla ku synovi priateľa svojho nebohého otca. I jej bol mladík dobrým priateľom od útlej mladosti. O niekoľko minút stála pred ním.

— Pán Petrovský! Tu vám donášam zase malú čiastku a...

Neopovážila sa vysloviť ďalšie slová. Cítila, ako jej niečo stislo srdce. A ticho položila na stôl zarobené peniaze.

Mladík spozoroval pohnutie devy. Pristúpil ku nej a chytil ju za ruku:

— Čo vás trápi, slečna Anka?

Dievča sa viditeľne premáhala, aby ju slzy nezaliali.

— Nič, nič!

— Anička! Nuž prečo že ste nie ku mne úprimná? — pýtal sa nežne mladík Petrovský. — Čo tajíte predomnou? Čo vás trápi, čo vám chybuje? Povedzte mi, prosím vás!

Pekná deva pokryla si oči ručníčkom a s plačom prehovorila:

— Dnes naposledy doniesla som vám rátu! Viac už nemôžem! Ďalej nesmiem pracovať...

— Nesmiete pracovať?

— Mój brat dostal včera úradnícke postavenie pri ministerstve a on mi nedovolí ďalej pracovať. Veľmi ma to bolí, že teraz tak dlho budete musieť čakať na svoje peniaze a viem, že veru by ste ich potrebovali čím skôr, všakže?

Teraz už vypukla v hlasitý plač a mladík ju začal prosiť dojmavým traslávým hlasom:

— O mňa sa vy nestrachujte, drhá slečna Anička... Predtým skutočne bol som takým, jako by tie peniaze bol potreboval; ale teraz, teraz chvala Bohu som v takom položení, že som sa tých peňazí dotknúť nemusel, a som sa ich ani nedotknul, lež usporil som všetky tak ako ste mi ich dali...

Dievča plakalo ešte vždy.

— Vždy som myslel, že ich budete potrebovať vy... vy, keď raz...

Dievča svojima veľkýma očima tázave pohliadlo na mladíka.

— Ani mój otec by tie peniaze nebol prijal... — riekol náhle mladík.

— Veď sme vám ich dlžní!?

— Medzi priateľmi niet dlhu. A vidíte, Anička, keď ste vy poprvý krát bola doniesla rátu, ja som si hneď myslel, že... kto vie, k čomu tie peniaze budú niekedy dobré... nám budú niekedy dobré... nám sa raz sídu... jestli...

Dievča pri týchto slovách sa zapýrilo a hanblive odvrátilo hlavu.

— Vy, Petrovský...

— Vidíte, Anička, my sa už tak dávno poznáme, boli sme vždy dobrými priateľmi a vždy sme si porozumeli tak, jako k sebe prislúchajúce dve duše. A ja ešte viac si vás vážim od tých čias, od kedy vidím vašu vernú sebaobetavosť, ku ktorej ste sa pre mňa odhodlali, keď som vám bol veriteľom. Slečna Anka, urobme z tej malej dlžoby dlžobu nášho života, úlohu a záväzok nášho spoločného života. Chcete.

Dievča pohrúžilo si tvár do dlaní a ticho sa pýtalo:

— Či to slobodno?

A Petrovský zavŕúc ju do svojich ramien, zvolal radostne:

— Slobodno, jestli i ty chceš tak. Pri mne potom môžeš pracovať, nadobývať, sporiť... a ja si budem vážiť tvoje pracovité ruky.

A bozkami obaypal ihlou dopichané prsty Aničkyne a z jej očí vybozkával krištálovú vodu slz.

O dva mesiace boli svoji.

ROZLIČNOSTI.

Sošrófovanie petroleovej lampy. Všeobecne je rozšírená tá mienka, že jak sa knôť petroleovej lampy stiahne, sošrófuje, že v tom páde menej petroleja shorí a tohoto sa aj držia všade vtedy, keď lampu nepotrebuju, zahasiť ju ale celkom nechcú. Týmto ale nesošporujeme nič na petroleji. Lebo veď sám petrolej nehorí, lež plyn jeho, ktorý sa následkom teploty plameňa vyvinuje. A plyn sa vyvinuje aj vtedy, keď je lampa stiahnutá, rozdiel je len ten, že vyvinujúci sa plyn pri väčšom plameni shorí, kdežto keď je lampa stiahnutá neshorí, lež prejde do po-vetria, ktoré zosmradi. Zato ale petrolej práve tak sa

míňa, o čom sa bárstko môže veľmi ľahko presvedčiť. Práve preto lampu alebo zahasme, alebo nechajme horeť riadnym plameňom, lebo stiahnutím lampy iného nedocielime, jako že si zasmradíme v izbe povetrie.

Zapchávajúce špár na dreve. Pomiešajme 1 čiastku na prach potličeného páleného vápna, 2 čiastky ražovej múky s toľko ľanovo-olejovým firnajsom, že miešanina zostane jako cesto hustá. Týmto potom pozapchávame špáry na dreve. Pálené vápno ľahko sa rozruší na prach, jestli ho trochu vodou pokropíme.

Proti plesnieniu usušeného ovocia. Jestliže spozorujeme, že sušené ovocie začína plesnieť, vtedy bez meškania položme ho po pečení chleba do horúcej pece, čím ďalšie kazenie ovocia raz navždy základne prekazíme.

Proti škaniu najistejší prostredok je, keď si rukami uši dobre zapcháme, medzi čím nech nám niekto k ústam drží pobár s vodou, ktorú potom pomaly vychlipkáme.

Kedy sa slobodno ženit a vydávať. Zajímavé je, že zákony rozličných štátov iný a iný vek ustálujú čo taký, v ktorom sa slobodno ženit a vydávať. V Nemecku nový občiansky zákon vyžaduje u mužského 21, u ženskej ale 16 rokov. V Rakúsku obe stránky musia byť aspoň 14-ročné. Vo Francúzsku a Belgicku mužský musí byť 16, ženská 15, v Španielsku ale mužský 14 a ženská 12-ročná aby mohli vstúpiť do manželského stavu. V Rusku je pomer opačný, tam musí byť mužský aspoň 14-ročný, ženská ale 16-ročná. Vo Švajcku a Grécku je práve tak jako vo Španielsku. V Turecku manželský stav nenie viazaný k veku, len to vyžadujú aby patriční boli zbehlí v náboženských obradoch. U nás, v Uhorsku, jako vieme, mužský musí byť aspoň 18 a ženská 16-ročná pri vstupe do stavu manželského.

Švédske príslovia :

Kto bodliacie seje, nech nechodí bosí.

Aj omrvina je chlieb.

Aj vlečúci sa slimák ďalej zajde, než spiaci zajac.

Keď líška kážeň drží, dávajme si pozor na hydinu.

Dobrá vôľa nepotrebuje hudby.

Jestli že kameň padne na krčab, krčab trpí, jestli krčab padne na kameň, krčab trpí; za každým len krčab trpí.

Nemerať šťastie svoje cudzím rýfom.

Dávajme pozor, aby sme si nestupili na nohy, hovoriť komár ku koňovi.

Drahý to med, ktorý treba s trňa lízať.

Na bôrg kúpená, nevyplatená ošipauá celý rok krobká

Pes nekrúti chvostom tebe k vôli, lež chlebu, ktorý držíš v ruke.

Ktorého psa treba palicou hnať do lesa, ten veľmi nepoškodí medveďovi.

Nik nenie natoľko slepý, jak kto nechce vidieť.

Aj mačka je statočná, keď je pečenka zatvorená.

Michal Munkácsy.

Opäť odobral sa na večný odpočinok jedon z veľkých synov vlasti uhorskej. Michal Munkácsy, najväčší maliar terajšej doby, ktorý svojim veľkým umením vzbudil úctu a slávu nielen svojmu menu lež i svojej vlasti po celom vzdelanom svete, zomrel dňa 1. mája v endenichskom ústave pre choromyseľných.

Michal Munkácsy v rade umelcov maliarskych stál na prvom mieste. Tvorby jeho veľkého ducha obdivoval celý svet kloniac sa pred jeho nevšedným nadaním. Jeho obrazy sú pokladmi umenia a zostanú večnými pomníkmi jeho slávneho mena. Jako jednoduchý stolársky tovaryš začal maľovať obrazy. Zápasil s hmotnými nedostatkami až jeho prvé obrazy: ako Rumunská familia a Slovenské dievča vzbudily pozornosť užších kruhov. Premáhajúce ťažkosti začiatku stúpali ďalej po ťažkej ceste slávy a keď konečne v rokoch osemdesiatych ukázal svetu svoje veľké, ntešené dielo, obraz „Kristus pred Pilátom“, meno Munkácsyho stalo sa známym po celom vzdelanom svete. Povešť uhorského maliara šírila sa svetom a ďalšie nové tvorby jeho veľkého ducha predstavovali ho svetu jako nepredstihateľného umelca. Namaľoval mnoho sto menších obrazov, ktoré ich majitelia strážia jako svoje najdrahšie poklady, jeho veľké diela uložené sú v museumoch a iných zbierkach nmeleckých pokladov, kde zvečňujú meno slávneho umelca. Obrazy jako je „Zaujatie vlasti“ pre novú parlamentárnu budovu a obraz „Ecce Homo“, (Ajhľa človek!), ktorý bol vystavený počas milennárnej výstavy, sú len novšími dôkazmi veľkosti jeho tvorivého ducha, ktorým ho Boh tak bohaté obdaril.

Práve v milennárnom roku odhodlal sa veľký umelec preložiť svoj byt z Paríža do Budapešti, aby tu svoju vedu, svoje umenie venoval svojej vlasti. Avšak v knihe riadenia Božieho iné bolo napísané. Ruka Všemohúcnosti toho ducha, ktorého tak bohaté obsypala svojimi darmi, zatičila rúskom ťažkej choromyseľnosti a z veľkého človeka stal sa žijúci mŕtvý. Od troch rokov trávil ťažké dni svojej nevyličiteľnej choroby v sanatoriume v Endenichu, kde po dlhotrvanlivom ťažkom trápení skončil v náručí svojej vřemilovanej manželky.

Michal Munkácsy narodil sa dňa 20. februára roku 1844. v Munkáči, z oca Leva Michala Lieba a matky Cecilie rodenej Röck. Jeho otec bol úradníkom pri soľnom sklade v Munkáči. Lieboveci mali päť detí, z ktorých Emil ešte i dnes žije v Levoči, kde je finančným komi-sárom. Malý Michal zavčasu ztratil matku a jeho otec pozdejšie preložili do Miškovca, kde vřak počas búrlivých rokov 1848-49. utratil svoj majetok a zomrel čo chudobný človek. Malý Miško, jako sirota dostal sa ku svojmu ujecovi Stef. Rökövi v Békés-Cábe, ktorý ho dal

do školy, ale Miškovi jakosi nebutilo učenie. Keď sa jeho ujec presvedčil, že malý Miško v školách napredovať nebude, opýtal sa ho, že také remeslo si vyvolí. Miško s radostou sdělil ujeovi, že chce byť krajičrom, ale ujec nesúhlasil s tým a dal ho radšej na stolárstvo. Tak sa stal Miško stolárskym učňom.

Jako stolársky učeň veľmi rád maľoval tulipány na trubly, ktoré skoro sa staly chýrnyimi na celej Čabe. No pri stolárčine nevydržal dlho a šiel za maliara chýž, teraz už namiesto skriň a truhál ozdoboval byty, ba pokúsil sa maľovať i podobizne. Niekoľko takých obrazov videl Szamosy učiteľ kresby v Gyule a hneď videl veľkú nadanosť mladého šuhaja. I dal mu odporúčajúci list pre Pavla Harsányiho, správcu spolku výtvarneho umenia v Pešti. Munkácsy vybral sa do Pešti, kde ho Harsányi laskave prijal a keď mu mladý maliar ukázal svoj prvý väčší obraz „Návrat honvéda“, vyprostredkoval mu i podporu. Pozdejšie (roku 1865.) odcestoval mladý umelec do Viedne, kde za jeden rok navštevoval umeleckú akademiú. Skromné pomery jeho ale primaly ho, aby sa zas vrátil do Pešti, kde si potom zarábala peniaze maľovaním podobizien. Keď si tu už niečo groší zgazdoval a dostal štátne štipendium, vybral sa do Mníchova a Düsseldorfu. V Düsseldorfu namaloval svoj chýrny obraz „Na smrť odsúdený“ s ktorým r. 1870 vyhral prvú umeleckú odmenu na svetovej výstave v Paríži a tým dostal sa razom medzi majstrov sveta. Od toho času jeho skromné pomery sa zmenily a jeho obrazy takmer rozchvátali.

Jeho umenie v maliarstve vzbudilo pozornosť i v cudzozemsku a volali ho do Weimaru za profesora, Munkácsy však neprijal to a r. 1872. presťahoval sa do Paríža. Tu namaloval obrazy „Noční tuláci“, „V záložni“, „Rekrút“, „Dedinský hrdina“ atď. No najväčšia bola jeho sláva, keď r. 1882. vystavil svoj obraz „Kristus pred Pilátom.“ Maľba predstavuje ten výjav, ako Krista postavili pred rímskeho miestodržiteľa a náčelníci židovskí s divým fanatismom a broznou nenávisťou kričali: Ukrižuj! ukrižuj! Tento obraz kúpil jeden Američan za 120.000 dollárov. Podobný skvelý zdar mali i jeho pozdejšie obrazy ako na pr.: „Kristus na Kalvárii.“ Na objednávku uhorského štátu namaloval pre nový parlamentný palác veľký obraz „Zaujatie vlasti“ (Honfoglalás), ktorý teraz v snemovni veľmožov visí. Keď Munkácsy tento obraz maľoval, už zapásil s tým neduhom, ktorý ho teraz do hrobu priniesol. No umelcova silná príroda a životná sila premáhala neduh a Munkácsy ešte bol schopný tvoriť, namaloval „Ecce Homo“ (Ajhľa človek), predstavujúci na smrť odsúdeného Spasiteľa. Tento obraz, ktorý bol na millennárnej výstave, bol jeho poslednou tvorbou. Munkácsymu dostalo sa mnoho vyznačenia; jeho veličenstvo kráľ udelil mu uhorské zemanstvo a rád „Pro litteris et artibus.“

Michal Munkácsy ochorel už počas výstavy r. 1896. v Budapešti na svoj starý neduh: na suchoty chrbtovej kosti (tabes). Chodil po rôznych kúpeľoch ale nebolo pomoci. Nemoc napadla i modzgy a roku 1897. vo fe-

bruári sa jeho myseľ zatičila. Parížsky súd postavil ho pod kuratelu vymenujúc za kurátora štátneho sekretára Michala Zsilinszkého, ktorý mu je švagrom. Umeleca jeho starostlivá manželka zaviezla do sanatoriumu v Eendenichu, kde teraz v jej náručí dňa 1. mája popoludní tíska v Pánu usnul.

*

Chýr smrti veľkého uhorského umelca rýchlo roznesol sa jak po Budapešti, tak po celej krajine. Minister Wlassics hneď telegrafične vyslovil sústrasť vdove Munkácsyho a štátny sekretár Zsilinszky svolal poradu do ministeriama kultu, kde sa predstavitelia vlády, mesta, umeleckých spolkov a tlače usniesli na tom, že mrtvolu Munkácsyho prevezú do Budapešti a tu ho na štátne trovy pochovajú. Týmto cieľom Zsilinszky už aj odcestoval do Eendenichu.

Náš kráľ v Berlíne. Jeho veličenstvo kráľ Franc Jozef večer dňa 3. t. m. odcestoval do Berlína, aby bol prítomný pri slávnosti vyhlásenia nemeckého dediča trónu Fridricha Vilhelma za plnoletého. Zpráv, jako došiel náš kráľ do Berlína a jako bol tam prijatý ešte nemáme, ale súdiac dľa príprav, jak cisár Vilhelm, tak i celé nemecké obyvateľstvo prijalo a uvítalo nášho kráľa veľmi okázalým spôsobom. Magistrát mesta Berlína na plakátoch vyzval obyvateľstvo, aby ulice a domy krem rakúskych zástav ozdobilo aj uhorskými krajinskými zástavami, lebo Franc Jozef I. navštívi Berlín nielen jako rakúsky cisár, lež i jako uhorský kráľ. Mestská rada v svojom ohlase vrelými slovami spomína ten srdečný pomer, ktorý panuje medzi Berlínom a Budapešťou. Táto vecí Uhorsku preukázaná pozornosť mestskej rady berlínskej nebola bez výsledku, lebo majitelia domov hneď vyvesili i červeno-bielo-zelené uhorské zástavy s uhorským címerom. Na nádraží cisár Vilhelm a členovia panujúceho domu uvítajú nášho kráľa, mesto Berlín ale pri nádherne ozdobenej Brandenburskej bráne Na „Parížskom námestí“ ministri a ostatní predstavitelia budú očakávať vysokého hosta; tu budú stáť rôzne mestské korporácie. Členovia mestskej rady a mestskí zastupitelia na čele s hlavným mešťanostom Kürschnerom budú tam v úplnom počte. Tu jeho veličenstvo kráľa pozdraví hlavný mešťanosta a mešťanostova dcéra odovzdá panovníkovi kytku kvetov. Krem kráľa Franca Jozefa súčasťni sa slávnosti i saský kráľ Albert, belgické knieža Leopold a viac panujúcich kniežat nemeckých. Ruského cára zastupovať bude veľkoknieža Konštantín Konštantinovič, anglický dvor zastupovať bude yorkské knieža a taliansky dedič trónu.

Kaštieľ nebohej kráľovnej, zvaný Achileon, ktorý kráľovná bola dala postaviť na ostrove Korfu, za jeden million frankov odpredali jednej francúzskej účastinar-

skej spoločnosti, ktorá už prosila grécku vládu, aby tu mohla zariadiť takú herňu aká je v Monaco. Hovorí sa, že grécka vláda povolenie už aj udelila. Poklady z kášteľa odviezli do Viedne.

Biskup Baltík v Kremnici. Dr. Friedrich Baltík, biskup preddunajského dištriktu cirkve evanj. a. vyzn. v sprievode dištriktuálneho dozorca Laszkáryho navštívil cirkve tekovského seniorátu a dňa 28. apríla došiel aj do Kremnice, kde ho obyvateľstvo slávnostne uvítalo. Na nádraží senior Raab v peknej reči pozdravil biskupa. Popoludní bola kanonická vysiatia, 29. apríla, v chráme preplnenom nábožným obecenstvom biskup držal peknú kázeň, v ktorej pobádal veriacich k pestovaniu cirkevneho života. Na poludnie bola hostina, na ktorej súčasnila sa inteligencia mesta Kremnice i okolia.

Barón Seefried uhorským statkárom. Barón Seefried so svojou manželkou bavorskou kňažnou Alžbetou, vnučkou to nášho kráľa, tieto dni bavil sa vo Vámos-Mikole, kde chce zakúpiť 4000 jutár poľa obnásajúce panstvo baróna Huszára. Kúpa majetku uzavre sa na dôraznú žiadosť jeho veličenstva kráľa.

Otvorenie mostu. Kysucko-novo-mestský železný most dňa 25. apríla odovzdali slávnostne verejnej premávke. So strany štát. staviteľského úradu prítomný bol kráľ merník Andor Péterffy, so strany stoličnej správy ale hlavný slúžny Imrich Haydin, ktorí za prítomnosti početného obecenstva v sprievode reči otvorili nový most. V smysle smluvy uzavretej s panstvom v ten istý deň prestalo t. zv. radolanské mýto. V ten istý deň odbývaná porada okresného učiteľstva jako i večer sriadená tanečná zábava podarili sa dobre a čistý výnos zábavy, ktorý obnášal 114 kor. 24 halierov, obrátený bol v prospech učiteľského internátu v Trenčíne.

Nehoda. V Abbazii tieto dni viezol sa na koči 83ročný luxemburský knieža i so svojím pobočníkom, keď zrazu zlomila sa os koča a knieža i s pobočníkom vypadnul. Knieža zamdlel, ale neutrpel povážlivejšieho úrazu, pobočník však utrpel dosť ťažkú ranu.

Skutok šialenca. Krvavý prípad udal sa minulú nedeľu v Trenčíne v evanjelickom kostole počas služieb Božích. Už od rokov čo na rozume chybný človek známy zámočnícky tovaryš Jozef Zongor v návale šialenstva od chrbta oboril sa na učiteľa a organistu Michala Šimku, ktorý práve hral na organe, a jednou ťažkou kramlou zadal mu po hlave viac takých silných úderov, že nešťastný organista krvou zaliaty bez povedomia klesnul so sedadla a tak ho museli odniesť na blízky byt. Útočníka okolostojací chytily a poviažali, pričom Zongor aj mechára ranil po ruke. Šialeného človeka odviezli na policajný kapitanát, kde ustavične nariekajúce tvrdil, že mu kramlu ktosi do väčku strčil a on nevie, že prečo vlastne napadnul Šimku, ktorý mu nikdy nič zlého neurobil. Zongora odviezli do stoličnej nemocnice, kde teraz stojí pod lekárskeym dozorom. Naproti Šimkovi javí sa všeobecná sústrasť. Je však nádej, že sa z ťažkých rán vyliedí.

Jaké bude leto? Známy prorok počasia Rudolf Falb na štyri letné mesiace prorokuje takéto počasia: Od 1—6. mája miestami bude dážď, a povetrie sa schladí; 7—13. suché, jasné teplé počasia; 14—20. chladno; 14. mája bude kritický deň tretieho rangu a asi o tri dni budú veľké pršky; 21—25. bude zima, miestami dážď a medzi horami zapadne snehu; od 26—31. časté búrky; 28. mája bude druhotriedny kritický deň výplyvom zátmenia slnka. Od 1—15. júna sucho ale chladno; 6—13. veľké dažde a na mnohých miestach broziť budú povodne, časté búrky; 13. júna kritický deň druhého rangu; 14—19. ustavičné pršky, menovite na západe Europy; 20—26. veľké a časté búrky, povodeň, chladné počasia; 27—30. ešte väčšie pršky a počasia mimoriadne schladne. 1—15. júla počasia ustavične premenlivé. V druhej polovici mesiaca časté búrky a veľké dažde rozvodnia rieky. V auguste celý mesiac stále chladné počasia; v prvej polovici mnoho búrok a v druhej mnoho snehu. — Dľa Falba mali sme teda očakávať veľmi špatné leto. No, ale tieto „proroctvá“ sotva nastrošia hospodárov, lebo pánu Falbovi jeho proroctvo už neraz zlihalo.

Kráľ a dcéra slepčova. Tieto dni, keď sa jeho veličenstvo viezol na koči do Schönbrunu jedno asi 10ročné otrhané dievčatko plačúc kývalo pohoničovi, aby zastal. Kráľ dal zastaviť svoj hintov a kývnul dievčatku, ktoré pristúpilo a s plačom podalo kráľovi svoj prosbopis o podporu, lebo sú v biede. Panovník prosbu prijal a rieknuc niekoľko potešujúcich slov dieťaťu dal hnať ďalej. Natešené dievča potom bežalo ku svojmu otcovi, slepému staríkovi. Policajti obúch odviezli na strážnicu, kde ich po výsluchu pustili na slobodu.

Uhorskí pútníci v Ríme. Sv. otec v nedeľu prijal tých 1600 uhorských putníkov, ktorí dňa 24. apríla odcestovali do Rímu. Pútnikov prijal sv. otec spolu z Austrie a Belgicka došlými pútníkmi v chráme sv. Petra. Kaločský arcibiskup Császka odovzdal boldujúcu adresu uhorských katolíkov a potom predstavil prítomných biskupov a mnohých pútnikov. Pápež Lev XIII. všetkým pútnikom udelil požehnanie.

Falšovali peniaze. V Torde polícia chytila dvoch podozrivých cestovateľov, ktorí odkiaľsi z ďaleka prišli do Torde. Vysvitlo, že oba padelajú bankovky, lebo našli u nich falšovaných banknót v hodnote osemtisíc korún.

70 rokov slúžkou u jednej rodiny. Takúto dlhú dobu slúžila 86ročná Antonia Dettumová, ktorá slúžila 70 rokov u jednej a tejže rodiny. Dňa 18. októbra r. 1829. vstúpila jako 16ročná dievča do služby k rodine maliara Kisseringa; po 15. rokoch nasledovala domácu dcéru, ktorá sa vydala za aktuára Osterloa, do mladej jej domácnosti. Tu slúžila verne 24 rokov a potom roku 1867. odišla k dcére Osterloa, pani Jansenovej a prešla konečne do služieb k jej synovi Ottovi Jansen. Ctihodná osoba už dávno nebola považovaná za slúžku, lež za priateľkyňu rodiny, ktorá takto vchovala päť pokolení. Starenka ešte žije.

Stavba vicinálnej železnice z Trenčína do Bošian započala sa dňa 1. mája za prítomnosti predstaviteľov vrchností a pozvaných hostov v Mníchovej Lehote, tedy na tom odseku dráhy, kde je práca s najväčšími ťažkosťami spojená. Medzi Mníchovou Lehotou a Jastrabjem leží totiž 300 metrov vysoký vrch „Zobrák“, ktorý musia prekopať, lebo tade sa tiahne trať novej železnice.

Nešťastie na parížskej výstave. Na svetovej výstave v Paríži udalo sa 29 apríla nešťastie. Jedon vysoký viadukt (most) sa sboril a rummy usmrtili osem ľudí. Viadukt spájal výstavište s jednou panoramou, predstavujúcou nebeskú oblohu a jej telesá; nebol ešte dostavený, keď sa sboril; v okamihu nešťastia len ôsmi robotníci boli na viadukte, ale pod ním chodilo veľmi mnoho obecnstva. Medzi mŕtvymi niet cudzozemca. Zodpovednosť padá na podujimateľov stavby, ktorí podopierajúce stĺpy prv dali odpratať, než most bol dostavený.

Pešo do Paríža. Dňa 17. marca jedon Bulhar menom Andelkov pohnul sa zo Sofie, aby pešo a bez peňazí došiel do Paríža. Túto 3000 kilometrovú cestu chce prekonať do 10. júla. Andelkov 28. apríla dorazil do Budapešti, a odtiaľto cez Viedeň, Mníchov, Berlín a Švajciarsko putuje do Paríža.

Prekral s vojom ženu. V Šorokšári, v susedstve hlavného mesta, tamojší udenár a krémár Gabriel Pillmayer veľmi zle nazíval so svojou manželkou. Tieto dni sa zas povadili a Pillmayer prišiel do takej zlosti, že sebytil nôž a až po rukoväť vrazil ho svojej žene do chrbta. Nešťastná osoba za niekoľko minút vypustila ducha. Ohavný vrah ušiel, ale ho už chytili a teraz sedí vo väzení.

Šťastie Španielska. Španielsku krajinu, ktorá v poslednom čase následkom vojny s Amerikou stála na kraji úpadku, potkalo veľké šťastie. V provincii Lugo na dvadsať kilometrov od Madridu objavili zlaté bane, o ktorých znalci tvrdia, že patria medzi tie najbohatšie zlaté bane sveta. Práve v najsvrchovejšom čase objavili tieto sklady pokladov, lebo zlata v Španielsku už dávno nevideli.

Nešťastie na Váhu. Ján Lejko pltník z Likavky, so svojim 17ročným synom Štefanom viezol sa na plti do Lipt. Sv. Mikuláša. Neďaleko Okoličného v jednom ostrom záhybe Váhu plť búsila do brehu, dolámala sa a otec i so synom padli do vody. Starý Lejko sa horkotážko dostal ku brehu, ale jeho syn Štefan dostal sa medzi brvná a v silnom prúde zmiznul.

Najdrahšie mačky sveta vystavené boly na výstave mačiek v New-Yorku. Millionár Gould vystavil angourskú mačičku, za ktorú obdržal prvú cenu a nechcel ani za 25.000 dollarov predať, bárs sa sám chlúbil, že mačku kedysi našiel na ulici. — Pani Wanderbiltová kúpila inú mačičku za 7500 dollarov, železničný direktor bán Wovdiwin ale dlhosrstného kocúra Xenofonta, 12 kilov vážiaceho za 60.000 frankov.

Požiare. Strašný požiar zúrila tieto dni v ungskej obci Solva. Požiar vypukol v jednej maštali, kde jedna slúžka, ktorá pri lampe dojila kravy, lampu prevrhla. Bol veter a požiar šírila sa tak rýchle, že o krátky čas skoro celá dedina stála v plameni. Ratovať sa nič nedalo, lebo všetky domy stavané sú z dreva a slamou kryté. V požiari zahynulo osem ľudí a mnohí utrpeli ťažké popáleniny. Veľiká časť obyvateľstva ostala bez chleba a prístrešia. — Vo Veľkom Šariši dňa 30. apríla o 10. hodine popoludni vypukol veľký požiar, ktorému padlo za obeť 26 domov aj s pobočnými stavami. Viehor bol veľký, následkom čoho hasenie ohňa bolo takmer nemožné. Veľký div je, že ľudský život nepadol v obeť ukrutnému živlu. Skoda obnáša vyše 100.000 korún. Krem stavísk zhorelo mnoho drúbeže a oviec. — Pri Detve na blízkom laze „Sliacka Poľan“ a rečenom uderil hrom do jedného domu, následkom čoho celý dom a sedem kusov statku, ktoré majiteľ už nestačil vyhnat so stajne, zhorelo.

Nešťastie pri kopaní studne. Pri Detve (zvol. st.) na jednom laze istý Martin Golian dal kopať studňu, ktorá bola do večera na 9 metrov vykopaná. Ponevác sa voda ešte nenkazovala, na druhý deň chceli ďalej kopať a dvaja robotníci tretieho kamaráta na povraze v šafli spúšťali do studne. Keď tento asi v polovici bol, začal sa mu stavať dych a kázal sa nazpät hore fahať, medzi tým ale robotníci pocítili, že koleso s povrazom už na prázdno krúti a pozuč do studne s ustrnutím videli, že ich kamarát Ján Podhorec leží na dne studne. Keď Podhoreca pomocou kotvy vytiahli, už bol mŕtvý. Bezpochyby zadusily ho v hĺbke nashromaždené jedovaté výpary. Nešťastný človek zanechal mladú vdovu a tri deti.

Najrozsiahljší chov slepov na svete nachádza sa v túto dobu v obci Sille Cromton v severoamerickom štáte Rhode-Islande. Majiteľ rozosiela ročite viac než 1.800.000 vajec do všetkých končín sveta, Je to rozsiahla osada s mnoho sto domčekmi. Každý domček obýva 50 slepic s pekným kohútom. Medzi jednotlivými domkami a zahradkami sú úzke priestory kade dvakrát denne vezia robotníci pre slepice potravu. Rano dostáva drúbež krmu z varenej zeleniny, zemiakov a otrúb, večer len jačmeň. Pri večernom kŕmení sa súčasne aj vajcia sbierajú a odvádzajú.

Čo stojí jedon výstrel z dela? Človek, ktorý nemá základnej vedomosti, len toľko vie, že obrovské vojská Europy brozné peniaze trovia z halierov daň platiaceho ľudu. Že tieto „brozné peniaze“ na akú velíkanskú summu sa sbehnú, o tom si len vtedy môžeme utvoriť nejaký pojem, keď zvieme, čo stojí jeden výstrel z dela. Na jednom tisíc tonnovom námornom válečnom parníku sú toho času najväčšie smrtiace nástroje. Jedon výstrel z takéhoto dela stojí: 400 kilogr. pušného prachu 1140 zl. 9000 kilogr. ťažký náboj 1305 zl. a k patrónu potrebný hodváb 51 zl. Teda jedon výstrel z dela stojí nie menej ako dvetisícštyristodevätidesiatšesť zlatých, keď netrafi! A keď trafi — ešte viac!

Potrestaný oficer. Svojho času sdelili sme, že v Zombore v jednej kaviarni stoličný podúčtovník Eugen Kanyó a honvédske nadporučík Viktor Hetessy povadili sa, pri čom Hetessy tasiac šabfu odťal Kanyóvi jedno ucho a strašne mu dokaličil tvár. Podúčtovník keď potom v zrkadle videl svoju zobavenú tvár, vytiahol revolver a zastrelil sa. Prípád dostal sa pred vojenský súd v Segedine, ktorý teraz degradoval nadporučíka Hetessyho a odsúdil ho na tri mesiace do väzenia v pevnosti.

Po amerikánsky. Ženiálneho závratníka zatkla tieto dni blavnomestská polícia. Menuje sa Móric Goldstein, je vyučeným zámočníkom a pochádza z Budapešti. Tento znamenitý muž sa len 6. apríla vyslobodil z väzenia, kde úplne tri roky ztrávil. Doteraz ztrávil súhrne 12 rokov vo väzení pre rozličné závratníctva. Lež sotva bol na slobode, už zas začal kráčať po starej ceste. Chodiac po uliciach zbadal, že správa pouličnej elektrickej železnice dáva odvázať drevo do jedného magazínu. Goldstein sa hneď dal s kočišmi do rozhovoru, predstaviac sa im čo poverenník kupca a hneď rozkázal kočišom aby drevo viezli do Budína na Kelenföld. Kočišia ho poslúchli. Tu dal Goldstein složiť drevo na jeden prázdny pozemok a hneď sa obzrel, či nenajde na drevo kupca. No kupca našiel, ale tomuto bolo podozrivé, že Goldstein málo pýta za drevo, tajne upovedomil hneď políciu, ktorá ženiálneho závratníka hneď zatkla. Goldstein teda opäť dá robotu kráľ. súdu.

Staroegyptskí pijaci. Niet o tom pochybnosti, že starí Egyptčania znali opojujúcu silu šľavy jačmenovej, lebo zachoval sa obraz, ktorý predstavuje nachmeleného občana, ktorého jeho súdruhovia domov vedú. Z obrazu je patrné, že ho omámil jakýsi druh piva. Veselý je ďalej obsah 3000 rokov starej, papirusovej blany, na ktorej je napísané napomenutie Aniho k Chonnunskému študentovi: „Bolo mi rečené“, hovorí filosof, „že nieleu zanedbávaš svoje štúdie, lež že sa oddávaš divokým radovánkam a márníš svoj čas pitím. Kam ťa dovedie stále nalievanie sa pivom? Varuj sa ho, to ti hovorím!“ Študenti v zemi pyramíd vedeli dopre potahovať, potom vyvádzali rozličné pohoršlivé kúsky: Strhali ploty, tĺkli poriadnym občanom na dvere a budili ich zo sna, robili rozličné neplechty, nad ktorými múdri krútili hlavou. Starí Egyptčania boli vôbec známi jako dobrí pijaci. Zo zápisu jakéhosi vojenského dôstojníka z doby Ptolomasevej je patrné, že štvrtka piva stála v Egypte asi 3 kr. v našich peniazoch a že tento chrabry vojak mal za pivo hodnú summu naznačenú v svojej zápisnici.

Redakcionálne dieťa. V Paríži vychádzajúci a práva žien hájaci denník „Fronde“, ktorý samé ženy a dievčatá redigujú, adoptoval nedávno dieťa jednej zosnulej úradníčky v expedícii „Fronde“-u. Po zosnulej žene ostaly tri deti, ktoré nemajú ani pokrevných ani žiadneho majetku. Dve staršie deti vzala ku sebe Marguerite Durand, hlavná redaktorka Fronde-u, najmenšie však dá vychovať redakcia. Členovia redakcie všetci rovnakým podielom prispievajú ku trovám výchovy malej siroty a s rovnakou láskou vinú ku sebe svoje „redakcionálne“ dieťa.

KU OBRÁZKU.

Malý zákerník.

V živote neraz vidíme podobný obrázok. Chlapec-nezbedník postaví si na dvore klepec alebo inú lešť na také miesto, kam vtáčky najčastejšie sadajú a snaží sa pozbaviť úbohého vtáčka jeho slobody. A to je nie v poriadku. Vtáčkovi je najdrahšou sloboda a naše prevažnou väčšinou užitočné vtáčstvo malo by byť prísne chránené od takýchto malých zákerníkov. Vtáčstvo nielen že nás obveseľuje svojim pekným spevom, lež čistí vzduch chytajúc v letku rozličné hmyzy. A koľký máme osov z toho, že čistia ovocné stromy od hmyzu. Vezmime v tomto ohľade na pr. sýkorky, ktoré mnohí nezbedníci tak radi chytajú. Neraz sa stane, že chytia do osýdla matku-sýkorku, ktorá prišla hľadať potravu svojim mladým. I keď ju len za hodinu-dve podržia aby sa s ňou pohrali, jej mladé podochnú. Koľká to škoda razom. Vystrihajme dietky pred chytaním vtáčkov, lebo po prvé je to trýznením, čo i Pán Boh zakazuje a po druhé snažme sa dietky naše poučiť, jak veľmi sú nám osožní tí vtáčkovia, ktorých by chceli o slobodu pripraviť.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 3. mája.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 108, zadok 116, polievková 136, jazyk 138, obličky, ľadviny 188, čistené 380 halierov za 1 klg. — *Barančina*: predok 200, zadok 240 hlov. — *Telacina*: predok 104, zadok 112, stehno 180 hlov za 1 klg. — *Bravčovina*: 112, stehno a lopatka 120 hlov za 1 klg. — *Sunka*: pražská 180, surová 140 hlov za 1 klg. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

Masť: Sviňská 112 hlov, loj 108 hlov, slanina ku roztopeniu 110 hlov a husacia masť 220 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 160, sliepku 150, kohúta 180 hlov. Za jednu tučenú kačku 240, za tučenú hus 700 hlov. — *Očistená drúbež*: kura 140, sliepka 160, kapuň 260 hlov, tohoročná hus 10—14 kor. (za jeden klg. tučenej husy 130 hlov), morka za kilo 130 hlov, kačka za kus 280 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 8 kusov za 40 hlov, menšie 50 kusov za 2 koruny, ku čajju 7 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 120, sumec 140, štika 110, zubáč 300, jesater 400, okuň 240 hlov za klg. Raky: kus za 12 hlov.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 200, ku čajju 240 hlov za 1 klg. Tvaroh 46 hlov za kilo. — Smotana 56 hlov za liter. — Pár holubov 160 hlov, divá hus —, divá kačka —, jarabica — hlov za kus. — Zajac za kus — kor. — hlov. — 1 klg. divej svine 80 hlov, celé stehno arny 6 kor. — Zemiaky nové 26 hlov za klg.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	27.80	26.40	24.80	23.60	23.00	21.60
číslo:	6	7	7½	8		
kor.	20.00	17.20	14.80	11.50		

Pšeničné otruby drobné po kor. 9.00, hrabé po 9.00.
Zeleniny: Zemiaky ružiaky kor. 2.80—3.60, žlté

kor. 4.00—4.20, rožky kor. 7.00—7.20, biele kor. 2.80—3.00 za metr. cent Kapusta (v hlávkach) za kus 30 hl. kor. — Cibula kor. 5.00—8.40 m. c. Zeler 100 kusov — — Nové uhorky: za kus 80 halierov.

Strova: Hrach nový liter 120 hal., čistený starý 20—30 hal za liter. Sošovica: domáca 16—24 za klgr. Riža 20 hlov za kilo. Zelená fazuľa nová 4 kor. za klgr.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

»Sohr Sväto-Antonská« fabrika na strieborno-ocelové kosa, ktorej jediný a výhradný rozosielať a predávať je

Pán JOSEF SOHR

v meste Szill (Somogym.)

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medajlou a čestným diplomom bol vyznačený.

100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať »Sohr Sväto-Antonskú« kosu z ktorej inej fabriky,

200 korún vyplatí tomu, kto z pomiedzi 100 »Sohr Sväto-Antonských« vie preukázať päť zlých kôs.

Ochranná známka

Kto úplne spoľahlivú, dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si objedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadať, ktorý ona hockomu na žiadosť zdarma a vyplatene zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Zimné mesiace sú najpríhodnejšie objednavateľov shromažďovať. — Shromažďiteľom výhody! — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu. — Svedomitá výsluha. — Uplná záruka! (15—13.)

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 4. mája.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 50 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	75—81	7.40	8.15	Státny dlh. (Za každých 100 korún)			Prvá uhor. poisť. spol.	5275.—	53.00
" pešťianska	75—81	7.25	8.20	Uhorská zlatá renta 4%	97.10	97.50	Pešť. uh. kupec. b.	2730.—	2740.—
" stolnobebradská	75—81	7.55	8.20	" korunová renta 4%	92.65	92.85	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	15975.—	16025.—
Raž (žito)	70—72	6.45	7.00	Uhorské regálové úpis 4%	98.15	98.90	Balgó-tarjánska baňa na uhlie	657.00	658.00
Jačmeň na krm	60—62	5.90	6.00	" premiové úpis 4%	164.50	165.50	Záložné listy.		
" na pátku	62—64	5.60	5.80	Uhorská tissko-segedínska požička 4%	139.50	140.50	Uhorského pozem. úverového ústavu 4%	92.00	93.00
" na várku	64—66	—	—	Uhorská žel. požička 4% v zl.	101.90	102.90	Uhorského úver. záložného ústavu 4%	99.00	100.00
Ovos	39—41	5.10	5.85	vyvážkové úpis 4%	92.75	93.75	Uh. úver. ústavu a prémieu 4%	119.00	120.00
Kukurica	—	5.50	5.65	Spoločná požička v beš. peniazoch 4%	98.50	99.00	Peniaze.		
Proso	—	5.00	5.30	Žreby.	6.25	6.75	Cisársky dukát	11.38	11.46
Bepica	—	12.50	13.05	Spolku »Jó ziv«	19.50	20.50	Dvadsať-frankovník	118.25	118.60
Datelinové semá, luc.	—	—	—	Uhorského, Červeného križa	42.00	43.00	Nemecká ríšska marka	—	—
" červené	—	—	—	Bakánskeho	12.25	13.25	Striebro	—	—
Svinská masť pešťianska	—	61.00	62.00	Basilika	—	—			
" vidiecka	—	—	—						

Platný od 1. mája 1900.							Vozný železničný poriadok.							Platný od 1. mája 1900.						
Zólyom—Zólyom-Brézó.																				
Stanice	triedy	nák. os. vlak I-III.	miešan. vlak I-III.	miešan. vlak I-III.	nák. vlak I-III.	miešan. vlak I-III.	osobný vlak I-III.	Stanice	triedy	nák. os. vlak I-III.	miešan. vlak I-III.	miešan. vlak I-III.	miešan. vlak I-III.	nák. os. vlak I-III.	nák. os. vlak I-III.					
Zólyom	ind.	4:20	8:39	12:05	1:55	5:20	8:40	Zólyom-Brézó	ind.	5:00	—	1:03	5:00	9:00	—					
Zólyom város 1. sz.	»	*4:26	8:46	*12:10	2:02	*5:26	*8:45	Lopér A.-Lehota 26.	»	*5:09	—	1:10	5:09	*9:09	—					
Szliács	»	4:41	9:01	12:23	2:17	5:39	8:58	Péteri	»	5:18	—	1:21	5:17	9:23	—					
Farkasfalva	»	5:00	9:20	12:38	érk.	5:54	9:13	Garam-Hidvég	»	5:29	—	1:29	5:27	9:34	—					
Zólyom-Radvány	»	5:19	9:39	12:54	—	6:10	9:28	Németfalva 23. sz.	»	*5:38	—	*1:36	*5:34	*9:43	—					
Beszt.-Szt.-János	»	5:28	9:48	1:02	—	6:18	9:38	Borosznó Szt.-Andr.	»	*5:50	—	1:46	5:45	*9:55	—					
Besztercebánya	érk.	5:33	9:54	1:06	—	6:23	9:43	Mezőköz 21. sz. 6.	»	*6:00	—	*1:54	*5:52	*10:05	—					
Sálfalva 16. sz.	»	*6:01	—	*1:32	—	6:45	—	Libetbánya 20. sz. 6.	»	*6:09	—	2:03	6:01	*10:15	—					
Zólyom-Lipcese	»	6:15	—	1:50	—	7:11	—	Luczatő	»	6:26	—	2:19	6:12	10:23	—					
Luczatő	»	6:37	—	2:12	—	7:31	—	Zólyom-Lipcese	»	6:37	—	2:29	6:22	10:35	—					
Libetbánya 20. sz.	»	*6:44	—	2:20	—	7:39	—	Sálfalva	»	*6:52	—	*2:41	*6:34	*10:51	—					
Mezőköz 21. sz. 6rh.	»	*6:53	—	*2:29	—	*7:48	—	Besztercebánya	érk.	7:05	—	2:52	6:44	11:05	—					
Borosznó Szt.-Andr.	»	*7:01	—	2:39	—	7:57	—	ind.	7:15	10:10	3:10	7:09	—	—						
Németfalva 23. sz.	»	*7:12	—	*2:51	—	*8:07	—	os. vlak I-III.	7:21	*10:14	3:17	7:15	—	—						
Garam-Hidvég	»	7:22	—	3:00	—	8:16	—	Zólyom-Radvány	»	7:28	10:22	3:25	7:22	—						
Péteri	»	7:33	—	3:12	—	8:27	—	Farkasfalva	»	7:41	10:39	3:41	7:35	—						
Lopér A.-Lehota 26.	»	*7:40	—	3:20	—	8:34	—	Szliács	»	7:54	10:59	3:59	7:48	—						
Zólyom-Brézó	érk.	7:48	—	3:29	—	8:42	—	Zólyom város 1. sz.	»	*8:02	*11:10	4:10	*7:57	—						
								Zólyom	érk.	8:07	11:15	4:16	8:02	—						

V nedeľu a sviatky od 1. júna do 31. augusta.

Len v nedeľu a sviatky od 1. júna do 31. augusta.

Pozsony—Lipótvár.															
Stanice	triedy	osobný vlak I-III.	osobný vlak I-III.	rýchlo vlak I-II.	osobný vlak I-III.	miešan. vlak I-III.	osobný vlak I-III.	Stanice	triedy	osobný vlak I-III.	osobný vlak I-III.	osobný vlak I-III.	rýchlo vlak I-II.	miešan. vlak I-III.	osobný vlak I-III.
Pozsony	ind.	1:40	6:00	9:36	1:15	6:15	8:15	Lipótvár	ind.	1:16	4:35	11:24	5:46	6:15	8:55
Dynamitgyár 1. sz.	»	—	*6:09	—	—	*6:25	8:25	Bucšány	»	—	*4:44	12:33	—	*6:29	9:05
Récsé	»	1:54	6:16	—	1:30	6:32	8:32	Lóczy-Bresztovány	»	1:32	4:52	11:40	—	*6:39	9:15
Sz.-György	»	2:05	6:28	9:52	1:41	6:48	8:48	Nagyszombat	érk.	1:47	5:07	11:54	—	7:03	9:30
Grinád 7. sz. 6rh.	»	—	*6:36	—	*1:48	6:57	8:57	Cziffer	ind.	2:12	5:37	12:31	—	*8:16	10:02
Bazin	»	2:21	6:43	10:00	1:56	7:05	9:05	Báhony	»	2:21	5:45	12:39	—	—	10:10
Terling-Modor 10.	»	—	*6:51	—	—	*7:13	9:13	Modor-Senkvicz	»	2:36	6:00	12:52	—	—	10:26
Modor-Senkvicz	»	2:35	6:59	—	2:09	7:20	9:20	Terling-Modor 10.	»	—	*6:06	—	—	—	*10:32
Báhony	»	2:48	7:12	—	2:22	7:33	9:33	Bazin	»	2:56	6:15	1:05	6:35	—	10:45
Cziffer	»	2:55	7:19	*10:18	2:29	7:41	9:41	Grinád 7. sz. 6rh.	»	—	6:20	*1:10	—	—	10:51
Nagyszombat	»	3:08	7:33	10:27	2:42	7:55	9:55	Szt.-György	»	3:07	6:29	1:19	6:42	—	11:02
Lóczy-Bresztovány	ind.	3:33	7:56	*10:39	3:04	8:15	10:15	Récsé	»	3:22	6:40	1:31	—	—	11:14
Bucšány	»	—	8:03	—	3:10	*8:21	10:21	Dynamitgyár 1. sz.	»	—	*6:45	*1:36	—	—	*11:19
Lipótvár	érk.	8:47	8:12	10:47	3:19	8:30	10:30	Pozsony	érk.	8:38	6:56	1:47	6:58	—	11:30

z Bežostredný vlak z Krtov do Nitry.

Bežostredný vlak z Nitry do V. Jablonice.

Nyitra—Lipótvár.														
Stanice	triedy	osobný vlak I-III.	osobný vlak I-III.	miešan. vlak I-III.	Stanice	triedy	osobný vlak I-III.	osobný vlak I-III.	miešan. vlak I-III.	Stanice	triedy	osobný vlak I-III.	miešan. vlak I-III.	miešan. vlak I-III.
Nyitra	ind.	6:30	9:50	3:44	Lipótvár	ind.	8:25	11:40	6:00	Lipótvár	ind.	8:25	11:40	6:00
Kajsza 10. sz. 6rh.	»	*6:38	*9:58	*3:55	Galgóczy	»	8:35	12:00	6:22	Galgóczy	»	8:35	12:00	6:22
Úzbégh	érk.	6:44	10:04	4:04	Récsény	»	8:58	12:31	6:55	Récsény	»	8:58	12:31	6:55
Elecske	ind.	7:02	10:21	4:29	Elecske	»	9:06	12:46	7:10	Elecske	»	9:06	12:46	7:10
Récsény	»	7:17	10:34	4:47	Úzbégh	érk.	9:20	1:06	7:30	Úzbégh	érk.	9:20	1:06	7:30
Galgóczy	»	7:36	10:49	5:11	Kajsza 10. sz. 6rh.	ind.	*9:28	*1:19	*7:44	Kajsza 10. sz. 6rh.	ind.	*9:28	*1:19	*7:44
Lipótvár	érk.	7:44	10:57	5:22	Nyitra	érk.	9:35	1:30	7:55	Nyitra	érk.	9:35	1:30	7:55

B. v. v. V. Jablonice.

Pozsony—Dévény-Ujfalu—Szakolecza.														
Stanice	triedy	osobný vlak I-III.	osobný vlak I-III.	osobný vlak I-III.	Stanice	triedy	osobný vlak I-III.	osobný vlak I-III.	osobný vlak I-III.	Stanice	triedy	osobný vlak I-III.	osobný vlak I-III.	osobný vlak I-III.
Pozsony	ind.	6:15	1:30	5:51	Szakolecza	ind.	5:00	9:25	4:55	Szakolecza	ind.	5:00	9:25	4:55
Vöröshid	»	*6:21	*1:36	*5:58	Hollós	érk.	5:10	9:35	5:05	Hollós	érk.	5:10	9:35	5:05
Lamacs	»	6:28	1:48	6:05	Egbell	ind.	5:27	9:52	5:23	Egbell	ind.	5:27	9:52	5:23
Dévény-Ujfalu	érk.	6:39	1:54	6:15	Kutti	»	5:39	10:04	5:38	Kutti	»	5:39	10:04	5:38
Dévénytő	»	6:54	2:10	6:24	Székelyfalu-Búr-Szt.-György	»	5:49	10:16	5:50	Székelyfalu-Búr-Szt.-György	»	5:49	10:16	5:50
Zohor	ind.	7:07	2:23	6:43	Morva-Szt.-János	»	5:55	10:22	5:56	Morva-Szt.-János	»	5:55	10:22	5:56
Detrekő-Csütörtök	»	7:17	2:33	6:55	Nagy-Lévárd	»	6:07	10:35	6:08	Nagy-Lévárd	»	6:07	10:35	6:08
Malaczká	»	7:30	2:48	7:10	Malaczká	»	6:22	10:52	6:23	Malaczká	»	6:22	10:52	6:23
Nagy-Lévárd	»	7:44	3:02	7:25	Detrekő-Csütörtök	»	6:32	11:02	6:33	Detrekő-Csütörtök	»	6:32	11:02	6:33
Morva-Szt.-János	»	7:58	3:16	7:41	Zohor	»	6:41	11:12	6:42	Zohor	»	6:41	11:12	6:42
Székelyfalu-Búr-Szt.-György	»	8:06	3:25	7:50	Dévénytő	»	6:53	11:24	6:53	Dévénytő	érk.	6:53	11:24	6:53
Kutti	érk.	8:16	3:35	8:01	Dévény-Ujfalu	»	7:08	11:36	7:01	Dévény-Ujfalu	»	7:08	11:36	7:01
Egbell	ind.	8:30	3:50	8:18	Lamacs	»	7:25	11:56	7:21	Lamacs	ind.	7:25	11:56	7:21
Hollós	érk.	8:48	4:04	8:34	Vöröshid	»	7:30	*12:00	*7:25	Vöröshid	»	7:30	*12:00	*7:25
Szakolecza	»	8:55	4:16	8:47	Pozsony	érk.	7:35	12:05	7:30	Pozsony	érk.	7:35	12:05	7:30

* Podmienečne vlak zastane.

Hrubé čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a kráľ. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornýanského v Budapešti.